

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
NAMED AFTER K.D. USHYNsky"**

*(Department of General and Differential Psychology,
Department of Psychiatry, Medical and Special Psychology,
Department of Theory and Methods of Practical Psychology)*

MOLDOVA STATE UNIVERSITY

(Department of Psychology)

UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW

(Institute of Psychology)

VILNIUS UNIVERSITY

(Institute of Psychology)

JOHNS HOPKINS UNIVERSITY

(Department of Psychology & Brain Sciences)

ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY

(Department of Language and Psychological and Pedagogical Training)

KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL

UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA

(Department of Psychology)

CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY

(Department of Practical Psychology)

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

(Department of Psychology)

ODESA ASSOCIATION OF PSYCHOLOGISTS

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works

International Scientific and Practical Internet Conference

May 17, 2024

Odessa – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

*(кафедра загальної та диференціальної психології,
кафедра психіатрії, медичної та спеціальної психології,
кафедра теорії та методики практичної психології)*

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ

(кафедра психології)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ

(Інститут психології)

ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(Інститут психології)

УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА

(кафедра психології та досліджень про мозок)

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

(кафедра психології)

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(кафедра практичної психології)

ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

(кафедра психології)

ОДЕСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПСИХОЛОГІВ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

17 травня 2024 року

Одеса – 2024

**ЩОДО МЕТОДІВ САМОРЕГУЛЯЦІЇ, ЗОРІЄНТОВАНИХ НА
ЗНИЖЕННЯ СТАНУ ТРИВОЖНОСТІ**

Подвисоцька В.В., Чебикін О. Я.371

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВИГОРАННЯ КАР'ЄРНИХ
КОНСУЛЬТАНТІВ ТА УМОВИ ДЛЯ ЙОГО УПЕРЕДЖЕННЯ**

Грінфельд А.В., Массанов А.В.374

**ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ
ОСОБИСТОСТІ**

Коропатов С.О., Ситнік С.В.377

**ДОСЛІДЖЕННЯ САМООЦІНКИ ТА САМОВІДНОШЕННЯ У КЛІЄНТІВ
ЕСТЕТИЧНОЇ КОСМЕТОЛОГІЇ**

Стас А.А., Лазоренко Т.М.379

Секція VI.

***ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА ДОСВІД УКРАЇНИ***

**ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ ДСНС УКРАЇНИ ТА
ШЛЯХИ ЇХ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Закернична І.П., Савенкова І.І.381

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Багрянцев Ю.М., Венгер Г. С.384

НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ІНСУЛЬТ

Баліка А.В., Чугуєва І. Є.387

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДИСОЦІАТИВНИХ
РОЗЛАДІВ У НАРКО-ЗАЛЕЖНИХ КЛІЄНТІВ**

Власова Л. А., Садова М.А.391

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В
РОБОТІ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМИ СТРЕСОВИМИ РОЗЛАДАМИ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗОНИ БОЙОВИХ ДІЙ**

Галенко Д.В., Садова М.А.394

**ПСИХОСИМПТОМАТИКА РЕКУРЕНТНОГО ДЕПРЕСИВНОГО
РОЗЛАДУ ТА ШЛЯХИ РЕАБІЛІТАЦІЇ**

Делі А., Бабаян Ю. О.396

**ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ
РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Зіновкіна М.Є., Венгер Г.С.397

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ДИЗОНТОГЕНЕЗУ КОГНІТИВНОЇ СФЕРИ У
ДІТЕЙ ТА ШЛЯХИ НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЇ**

Зіньковська В.Є., Венгер Г.С.401

вплив стресу на працівників ДСНС України, що зумовлює підвищені вимоги до адаптаційних механізмів.

В системі ДСНС України здійснюється певна робота з профілактики виникнення стресових порушень. Однак, в умовах воєнного часу та при постійно зростаючому навантаженні ця робота має бути поглиблена за рахунок нових досліджень і апробації тренінгових методик, що відповідають актуальному стану процесу адаптації працівників ДСНС України.

Література

1. Блажівський М. І. Поняття адаптації у сучасній науковій літературі. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2014. Вип. 1. С. 233-242.
2. Друзь О.В., Черненко І.О. Напрямки медико-психологічної профілактики пост стресових психічних розладів у учасників локальних бойових дій. Український вісник психоневрології. 2017. Том 25, випуск 1 (90). С. 45-48
3. Ковровський Ю.Г. Психологічні наслідки професійної діяльності персоналу Оперативно-рятувальної служби МНС України. Актуальні проблеми психології: зб. наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України 2014. Вип. 40. С. 46–50.
4. Лось О.М. Професійна діяльність в особливих умовах як об'єкт психологічного дослідження. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Вип. 1(1). С. 59 – 63.
5. Основи психологічного забезпечення діяльності МНС: Підручник. За заг. ред. В.П. Садкового. Х.: УЦЗУ, 2009. 244
6. Сікора Я. Б. Адаптація як об'єкт наукового дослідження: психолого-педагогічний аналіз. Науковий вісник Ужгородського університету. Сер. : Педагогіка. Соціальна робота. 2022. Вип. 2 (51). С. 135-139.
7. Спіркіна О.О., Попович О.В. Професійна адаптація працівників ДСНС України як необхідний елемент успішної діяльності. Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. – 18 квітня 2019 року, м. Черкаси. ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2019. – 312 с.
8. Сердюк Л.З. Психологія : Навч. посібник. Київ : Університет «Україна», 2005. 256 с.
9. Ушакова І. М. Проблема психологічного захисту працівників ДСНС. Матеріали 19-тої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасний стан цивільного захисту України та перспективи розвитку» (10-11 жовтня 2017) Київ: ІДУЦЗ, 2017. С. 435-437.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СТРЕСОВИХ РОЗЛАДІВ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Багрянцев Ю.М., Венгер Г. С.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Україна стикається з викликами воєнного конфлікту, який вносить серйозні зміни у життя та здоров'я громадян, зокрема у психічне здоров'я. Особи, які пережили воєнні події (прямі учасники війни), завжди стикаються з

травматичними подіями, стресом або психологічними проблемами, що потребують відповідної психологічної реабілітації. Особи, які переживають події війни через розповіді родичів, новини у ЗМІ (непрямі учасники війни), стикаються зі стресом або психологічними проблемами, що потребують відповідної психологічної корекції, а в деяких випадках – реабілітації. Війна призводить до фізичних та психологічних травм, які можуть залишити невиліковні наслідки для особистості, включаючи стресові розлади. Реабілітація є важливою для забезпечення повернення до нормального життя після таких драматичних подій.

Багато вчених з усього світу займалися вивченням стресових розладів і розробкою методів їх діагностики та лікування. Ось деякі з них: Hans Selye - видатний канадський лікар і дослідник, який вперше описав концепцію загального адаптаційного синдрому, який став основою сучасного розуміння стресу. Robert M. Sapolsky - американський біолог та нейробіолог, відомий своїми дослідженнями в галузі стресу та його впливу на мозок та організм. Richard Lazarus - американський психолог, який розробив теорію стресу та копіngu, що допомагає розуміти, як люди сприймають та реагують на стресові ситуації. Susan Folkman - американський психолог, співавторка теорії копіngu з Річардом Лазарусом, яка внесла важливий внесок у розуміння стресових розладів та способів їх подолання. George Fink - австралійський фармаколог та дослідник стресу, який вивчав біохімічні механізми стресової відповіді та розвивав нові методи її контролю. Одним із найвідоміших дослідників стресових розладів у лікарнях та медичних установах є Charles R. Figley - американський психолог і соціолог, який зосередив своє дослідження на стресових розладах у лікарнях, зокрема на вивченні посттравматичного стресового розладу (ПТСР) серед медичного персоналу, який стикається з травматичними подіями та стресовими ситуаціями у своїй роботі. Він є засновником концепції "стресу помічника" (vicarious trauma) і зробив значний внесок у розуміння впливу стресу на професійне вигорання та емоційне виснаження у медичних працівників.⁴

З огляду літератури², присвяченої питанням психосоціальної реабілітації, вбачається, що за останній час було досягнуто значного прогресу у проведенні психотерапевтичних інтервенцій для травматизованих осіб.³ Але протягом багатьох років допомога у сфері психічного здоров'я переважно фокусувалася на спеціалізованих медичних закладах, що призвело до стигматизації та не забезпечувало належного рівня мультидисциплінарного підходу до лікування й реабілітації осіб зі стресовими розладами.¹ Зараз у закладах охорони здоров'я України психосоціальна допомога надається згідно з наказом МОЗ №2118 від 13.12.2023. «Про організацію надання психосоціальної допомоги населенню». А в рамках всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» – ініціативи першої леді Олени Зеленської, яка спрямована на розвиток культури піклування про ментальне здоров'я та розбудову якісної системи надання послуг у сфері психосоціальної підтримки, психологічна допомога надається громадськими організаціями та лікарями первинної ланки (у сімейних амбулаторіях). Відомо, що МОЗ підсилило професіоналами в галузі психології мультидисциплінарні

команди, що надають реабілітаційну та медичну, зокрема і паліативну допомогу. Відповідне рішення затверджене наказом МОЗ «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 жовтня 2002 року № 385» від 30.09.2022 № 1782.

Мета - визначення оптимальних підходів до психологічної реабілітації осіб зі стресовими розладами особистості, які постраждали внаслідок воєнного конфлікту та отримують медичну допомогу у закладах охорони здоров'я в Україні.

Об'єкт дослідження - пацієнт, який пережив стресові розлади особистості в умовах воєнного конфлікту та отримує медичну допомогу у закладі охорони здоров'я в Україні.

Предмет дослідження – ефективність психологічної реабілітації осіб зі стресовими розладами особистості, які пережили воєнний конфлікт та отримують медичну допомогу у закладі охорони здоров'я в Україні

Питання психологічної допомоги при стресових розладах особистості в умовах закладу охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги де немає відділення реабілітації потребує відповідних досліджень та узагальнень. Для ефективної реабілітації осіб зі стресовими розладами необхідно враховувати специфіку військового стресу, який часто супроводжується посттравматичним стресовим розладом (ПТСР) та комплексним посттравматичним стресовим розладом (КПТСР). Лікування КПТСР, як правило, є більш розлогим, ніж лікування ПТСР, і повинно бути доступним для тих, хто цього потребує.⁵ Стресові розлади особистості, що виникають внаслідок воєнних конфліктів, є серйозною проблемою сучасної медицини та психології. В Україні, де населення зазнало значного психологічного тиску через тривалі військові дії, питання ефективності психологічної реабілітації набуває особливої актуальності.

Психологічна реабілітація включає комплекс заходів, спрямованих на відновлення психічного здоров'я, соціальної адаптації та покращення якості життя осіб, які пережили психотравмуючі події. Основні напрямки реабілітації охоплюють психотерапію, когнітивно-поведінкову терапію, групову терапію, арттерапію та інші методики, які допомагають особам впоратися з наслідками стресу. Стресові розлади, зокрема посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), є типовими для осіб, які пережили воєнні дії. Симптоми ПТСР включають переживання травматичних подій, уникнення стимулів, пов'язаних з травмою, підвищену збудливість та негативні зміни в думках та настрою.

Дослідження ефективності психологічної реабілітації передбачає використання якісних методів. Це інтерв'ю, спостереження та аналізі випадків. У нашому дослідженні для аналізу ефективності психологічної реабілітації серед пацієнтів закладів охорони здоров'я спеціалізованої медичної допомоги ми використовували фокусоване інтерв'ю. Респонденти – пацієнти Миколаївської міської лікарні №3, чоловіки та жінки віком від 20 до 60 років з *diagnosēs chirurgicae**. Опитано 315 осіб, серед яких представники з різним соціальним статусом, військові, ВПО, цивільні громадяни, медики. Аналіз результатів

показав, що переважна більшість - 98% відчуває у себе наявність стресового розладу. 78% опитаних вважає, що допомога психолога в закладі охорони здоров'я їм потрібна. 52% опитаних готові пройти тестування з метою визначення наявності стресового розладу. 67% опитаних погодились на реабілітацію, тільки якщо стресовий розлад раптово знизить якість життя респондента.

Висновки. Психологічна реабілітація є ключовим елементом у лікуванні стресових розладів, особливо для осіб, які пережили військовий конфлікт і знаходяться у закладі охорони здоров'я. Ефективна психологічна реабілітація може значно покращити якість життя осіб зі стресовими розладами, сприяти їх соціальній інтеграції та зменшити ризик рецидиву симптомів. Важливо продовжувати дослідження в цій області, щоб оптимізувати та адаптувати методики реабілітації до потреб Українців.

*Діагнози хірургічного профілю.

Література

1. Максименко Л. Психологічна допомога в умовах війни: досвід та перспективи // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія. – 2017. – С. 63-66.
2. Спицька Л. В. Психічні розлади особистості: сучасний стан постановки проблеми. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія» : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. № 16. С. 84–89
3. Spartak Subbota . PSYCHOSOCIAL REHABILITATION OF POSTTRAUMATIC STRESS DISORDERS. January 2021. PSYCHOLOGICAL JOURNAL 7(7(51)):2021 DOI:[10.31108/1.2021.7.7](https://doi.org/10.31108/1.2021.7.7)
4. Figley, C. R. (Ed.). (2002). "Treating compassion fatigue." Brunner-Routledge.
5. Lynn C. Koch. Complex Posttraumatic Stress Disorder and Rehabilitation Counseling September 2021 Rehabilitation Research Policy and Education 35(3):185-200

НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЯ ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕНЕСЛИ ІНСУЛЬТ

Баліка А.В., Чугуєва І.Є.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)*

Інсульт займає одну з основних причин захворюваності та смертності у світі.

За даними ВООЗ, щорічно реєструється 100–300 випадків інсульту на 100 000 населення, біля 5 млн людей помирає внаслідок інсультів [2]. В Україні цей показник становить 294,6 на 100 тисяч населення, щорічно трапляється біля 100–120 тис. нових випадків, а смертність в 2–3 рази вища, ніж в розвинених країнах світу [9].

ГПМК є найчастішою причиною інвалідизації: 40% пацієнтів, які пережили інсульт, мають труднощі у повсякденному житті, а у 15–30 % розвивається виражена інвалідність [15]. У більш, ніж 62% хворих, зберігаються порушення рухів, різного ступеня вираженості, розлади координації, мови, інтелекту, пам'яті.